

1. Näete/kuulete telesaadet aastast 1985 “Maailm nagu pada”. **Keda näete ja kelle graafiliste lehtede põhjal on see saade loodud?** Muusika Rene Eespere ja Ülo Vilimaa tantsuseade samanimelisest balletist. *Kaheosalise vastuse tavapraktika: 2 õiget – 2p, 1 õige – 1p.*

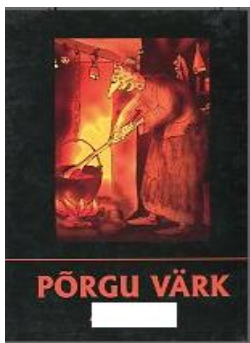
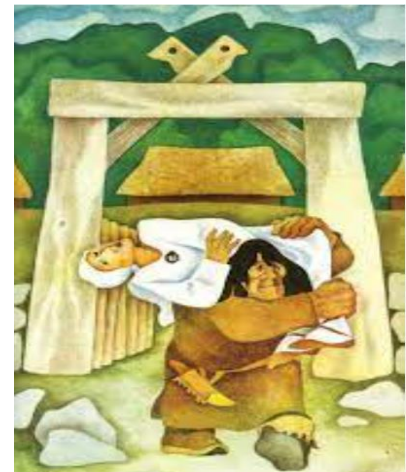
<https://arhiiv.err.ee/video/vaata/maailm-nagu-pada>

al 1 minutist

2. Kõik te olete kuulnud/lugenud legendi Emajõe sünnist. Meenutuseks Jaak Juske versioon: “Vihastas kord muistsel ajal Vanemuine – pika halli habeme ja kandlega taat – lindude ja loomade peale: et nood ei oska elust rõõmu tunda, vaid kisklevad ja taplevad omavahel. Vanataat otsustas loomadele määrata kuninga, kes neid valitseks. Loomad said käsu kaevata kuninga vastuvõtuks jõgi, et valitseja võiks selle kaldal elada. Jõgi pidi olema ilus ja sügav ning selle kallastel leiduma künkaid ja orge, varjurikkaid puudesalusid ja rohuniite, et kuningale rõõmu valmistada. Loomad hakkasidki vanataadi käsu kohaselt tööle. Jänes jooksis ees ja maapinnale juti. Nii valiti asukoht. Mutt kaevas esimese vao, mäger aga süvendas seda ning hunt silus jõepõhja. Karu kandis mulla ja liiva suurtesse hunnikutesse. Kui loomad olid tööga hakkama saanud, kallask Vanemuine kuldse kulbiga jõesängi vee ning määras, kuhupoole see voolama hakkeb. Nii oligi Emajõgi sündinud,” **Nimetage geodeedi osas esinenud loom ja tema töövahend, millega määrati kindlaks jõe asukoht?!** *Kaheosalise vastuse tavapraktika: 2 õiget – 2p, 1 õige – 1p.*

3. Juba rahvuseeposest Kalevipoeg saame lugeda, et vahetevahel saab kuriteo sooritaja väiksema karistuse osaliseks kui kannatanu. Eepose kolmandas loos (Kalevi poegade jahilkäik. Linda röövimine. Kalevi poegade kojutulek) lähevad Kalevite kolm poega jahile, jättes ema üksi koju. Tuuslar, kes oli varitsuses, kasutas olukorra ära ning röövis Linda, kasutades sortsisõnu lese vastupanu murdmiseks. Vanataat üleval kuulis Linda appihüüdeid ning otsustas anda abi. Kui tuuslar oli saagiga Iru mäele jõudnud, et sealt ootavasse paati minna, kärgatas Pikne. Kalevite lesk muutus kivisambaks, mida nüüd kutsutakse Iru ämmaks.

Mismoodi karistati Kalevi sugulast tuuslarit?

4. Aastal 2005 ilmus raamat “Põrguvärk. Ajalootuulest ja põrguluulest”. **Raamatusse on kirja pandud autori kodukandi Tori põrgu- ja põrguperega seotud muistendid läbi humoorika nii tänapäeva- kui ka ajaloo- ja ajalooprismi.** Selgub, et Eesti elu juhivad ja suunavad vähemalt viimasel aastatuhandel kuradid ja nende käsilased. Lugusid pajatab Vanapagana tütar. **Nimetage raamatu autor!?** Vihjeks lisan, et küsitav on runtud nii ajaloolasena kui ka poliitikuna.

5. TS Laevad OÜ on Eesti reeder, millele kuulub viis laeva., ja neist neli on oma nimed saanud kangelasmuistendidest: Saaremaa ja mandri vahel sõidavad Tõll ja Piret ning Hiiumaa ja mandri vahet Tiiu ja Leiger. Sooline võrdõiguslikkust on järgitud. **Viies laev on asenduslaev, mille nime teadmise eest saate 2 punkti?!** Laevanime ladinakeelne vaste on “reegel”.

6. Eesti sümfoonilise muusika teerajajateks loetakse kahte heliloojat: Rudolf Tobiast, kes omandas esimese eestlasena akadeemilise muusikalise erihariduse helilooja erialal ja kuuldava romanssi autorit. Tobias saades teada, et küsitav on kirjutanud romanssi, väitis, et tegemist on küsitava helilooja allakäiguga. **Kes on romanssi Metsateel (1895) muusika autor?** Teatavatel põhjustel ootan nii ees- kui perekonnanime! *Nimi tervikuna – 2p ja ainult perenime eest saab vaid 1 punkti.*

<https://www.youtube.com/watch?v=Ungmzh1u4Ao>

7. Sündmus aastast 1686. **Kes on piltidel see habemega mees?**

8. Eesti ajaloos olulist rolli mänginud mehe kolp-hukkus 1718 Norras. **Kelle pealuu?**

9. Kommunismilmingutele Eestis pani alguse Tsehhimaalt pärit krahv Nikolaus Ludwig von Zinzendorf juba aastal 1736: nõuti abielurahval seksist loobumist - elada tuli nagu vennad ja õed, lisaks võrdsuses ja ühisomandiga. Lihahimu vastu soovitati enese piitsutamist. **Mis protestantlik äratusliikumine alguse sai?**

10. Kus asus prohvet Maltsveti arvates “töötatud maa”? 1861 kogunes Lasnamäe veerule sadakond prohveti jüngrit valget laeva ootama, mida ei tulnudki. Paari nädala pärast tuli politsei ja ajas rahva laiali. Hiljem hakkas prohvet tegelema äri ja pidas talu.

11. 1833 mais saabus Nikolai I Eestisse küsitava mõisa lossi avamisele, kus väidetavalt toimus vene hümn *Боже, Царя храни!* esmaesitus. Aasta lõpuks kinnitati pala riigi hümniks. **Nimetage see mõis!?**

National anthem of Russian Empire "Bože, Carja hrani!"

<https://www.youtube.com/watch?v=5joUS3xI00E>

Täiendused J.M.K.E.'lt

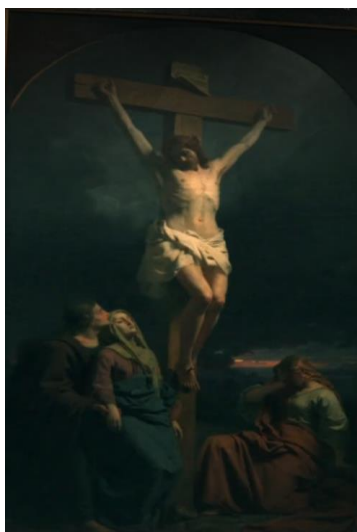
God Save the Czar

<https://www.youtube.com/watch?v=5Woqm36gi48>

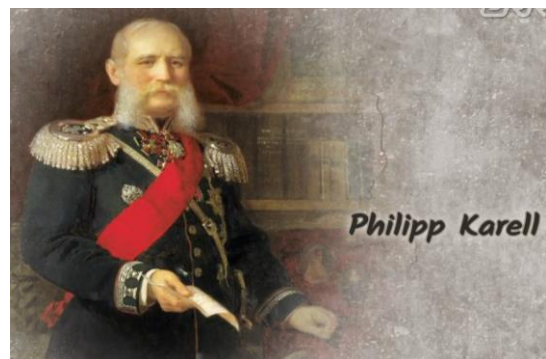
Ära situ mu hinge

<https://www.youtube.com/watch?v=qxf9jdw-XxY>

12. 1859.aastal esitati Roomas näitusel maali "Jeesus ristil" See on kõige varasem Eesti kunstniku väljapanek välismaal. **Kes on autor?**

13. Parempoolsel pildil olev Philipp Karell teadis venemaa keisrite Nikolai I ja Aleksander II perekonna kõiki saladusi. **Mis ametit ta pidas?**

14. Gustav Faberge (1814-93) oli Peterburis tegutsenud Faberge kullasepaäri asutaja. Tena poeg Peter Carl (1846-1920) oli maailmakuulus juvelier, kes sai tuntuks eelkõige oma rikkalikult juveelidega kaunistatud väärismetallist lihavõttemunadega. Lisaks venemaa

keisrikojale tellisid töid ka kõik Euroopa kuningakojad. **Nimetage Gustav Faberge sünnilinn Eestis, kuhu on talle ka ausammas püstitatud?**

15. Eestlaste arv jõudis 1 miljonini kuskil 19. ja 20. sajandivahetuse paiku. Valdav osa elas kodumaal, suurim väljarände koht oli Peterburi - pea 40 000. *Ca* 4000 eestlast oli aga venemaa vägede koosseisus okupeerimas ühte Euroopa riiki. **Nimetage riik, kus viibis eestlastest "piiratud kontingent"!?**

16. Jõhvis sai märtsi lõpus jälgida Briti armee orkestri Pipes and Drums etteasteid. Tartanimustrite ja kiltide (gaeli keeles *fèileadh*) järgi sai selgeks, et on tegemist šoti klanni esindajatega. Tartanimustritel on kindel heraldiline tähendus. **Mis klanni esindajaid saime näha?** Küsitav klann on erinev teistest Šotimaa klannidest sellepolest, et neil ei ole klannipealikut. Põhjus selleks on asjaolu, et küsitav on kuninglik (Royal)klann. Klanni esindajad

valitsesid Šotimaa alates 1371..aastast ja siis personaalunioonis ka Inglismaad aastani 1707. Tuntuimad neist olid Elizabeth I antagonist Mary ja 1649.aastal tapalaval hukatud Charles I.

https://wetransfer.com/downloads/d2e454c8e9a88a523de445a7958ffe5a20240413100154/4c7e364748904f3bb9beed73a9989dd920240413100209/96f662?trk=TRN_TDL_01&utm_campaign=TRN_TDL_01&utm_medium=email&utm_source=sendgrid

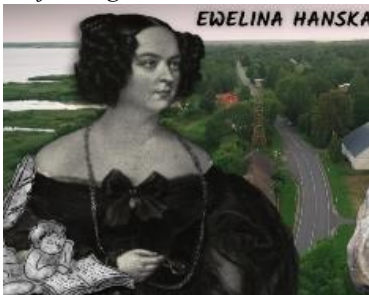

17. "Õitsva sotsialismi" ajal, eelmise sajandi 80.ndatel, esitas üks meiekandi mees (1956 – 2017) ametlikult Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile uue ENSV lipu kavandi. Huvitaval kombel ei reageerinud ei KGB ja ei tulnud ka vastust Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumilt. **Kes see mees oli?**

18. 1783.aastal saabus Tallinna Weimaris sündinud noor kohtuametnik. Linn mõjus inspireerivalt ja ta asus kirjutama raamatuid sh ca 200 näidendit asutatud Teatriseltsi jaoks - tuntuim neist on "*Menschenhass und Reue*" ("*Inimvihkamine ja kahetsus*") (1789); ei tea, kas tugines Eestis kogetule!? Mõnele neist komponeeris saatemuusika L.van Beethoven. Mees oli väga tegus: sai 3 naisega 18 last, teda kahtlustati spionaazis ja 1819 mõrvati Saksamaal. Küsitav asutas Kiiklas 1784 esimese asjaarmastajate teatritrupi – tänase teatritrupi eelkäija. **Kes see mees oli?** 2 punkti saamiseks tahan ka esimest eesnime, kuna sama perkonnanimega inimesi on Eestis tegutsenud mitmeid,

Küsitava rollis Kristjan Kundla Kiiklas lavastatud

naljamängus

19. Küsitav käis 1837 Peterburis oma tulevast naist külastamas ja sõitis tagasiteel tollaga läbi Eesti. Temaga koos reisisinud kunstnik-skulptor Nikolai Ramazanovi järgi vaatas tema reisikaaslane jälestusega Narva võõrastemajas serveeritud silmusid ja kurtis Tartus, et sealne biistik on sama kõva, kui Liivimaa munakiviteed. **Kes pidi Ewelina Hanska pärast selliseid piinu taluma?**

20. Küsitav festival meie maakonnas on üle Eesti mitmeid tunnustusi saanud: 2022 valiti ta "Hea eeskuju" konkursi grupikategooria laureaadiks, Ida-Virumaa loomemajanduse arendajaks ja Eesti kultuurkapitali aastapremia võitjaks. **Mis festival?**

21. Üks eestlasest spordimees, kes pisut enam kui 100 aastat tagasi, hernehuutlase kombel käis Eestimaal ringi ja jutlustas tervislikest eluviisidest. Ta soovitas vältida tubakat, alkoholi ja seksuaalsuhteid. **Kes oli see spordimees, kelle pilti näete tollaegsel homoerootilisel postkaardil?** Ehk sai temalt pisut inspiratsiooni ka Henno Kääo Tim Spenceri laululoo tõlkimisel Kukerpillide jaoks?!

Sigaretid ja viinad

<https://www.youtube.com/watch?v=UKy0a1yhBys>

22. “Selleks, et olla sportlasena tugev isikubränd, kellel on olemas finantsilised vahendid, pole vaja ilmtingimata olla olümpiavõitja või maailmameister.” väitis 2020.aastal TalTechis cum laude'ga turunduse ja müügi juhtimise eriala lõpetanud endine tippportlane oma magistritöös “Tippportlane kui isikubrändnäitel”. **Nimetage nii magistrikaardi saanu kui ka tippportlane, kelle isikut ta brändis!?** Mõlemad küsitavad on talisportlased. *Kaheosalise vastuse tavapraktika: 2 õiget – 2p, 1 õige – 1p.*

23. **Mis sõnaga saab kokku võtta selle seltskonna spordimehi?** Loetelu pole kindlasti lõplik, ühist nimetajat otsides ning vastust vormistades oleks kõige parem ilmselt kasutada mitmuse nimetavat käänat.

24. Küsitava olümpiamängude kavva kuuluva spordiala esimesed Eesti meistrivõistlused peeti 1921., viimased peeti 1968, siis tuli kahekordseks meistriks Arkadi Višnjakov meestest ja naiste meistritiitlid läksid Helgi Hansmidtile ja Airi Kettinenile. **Mis spordialast on jutt?** Vahest aitab teid info, et just sellel spordialal kuulus Suurbritannia koondisse Rahvasteühenduste Mängudel 1990.aastal märulistaar Jason Statham.

25. Massimeedias levib kõmu, et Eestisse on vaja vähemalt 10 000 külatajale mõeldud spordihalli, Sellised spordihooned on Euroopas olemas 2 Eestist väiksema rahvaarvuga riigil, Esimese pindala on 2586 km² ja teisel 103 000 km². **Mis riigid? Iga õige riigi eest saab 1 punkti.**

26. Nimetage kolmetäheline melanhoolset indie rock'i mängiv kollektiiv!? Ansambel alustas oma tegevust sajandi alguses Tartus *The Whisky ja Big Whisky* nime all, 2003 -2012 tegutses Londonis, kuni aastani 2007 kandis nime, mille vaba eestikeelne tõlge oleks “järgmise ukse taga” - küsitava ja praeguse nime näol on tegemist eeltoodud väljendi akronüümiga inglise keelest. Sama inglisekeelse abreviaatuuriga rippisilte kasutatakse paljudes hotellides, et toas olijaid ei häiritaks. Keeletipuga tehtava klusiili esimese ja kolmanda tähe muutmisel saame trotüüli algustähelise lühendi.

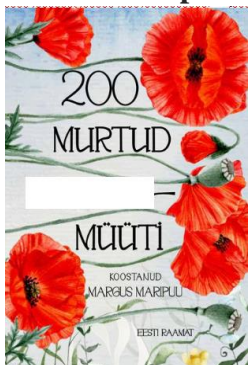
Kas see on elu

<https://www.youtube.com/watch?v=fNIvIXbdrcc>

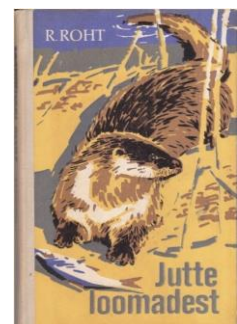
Kontserdilt koju

<https://www.youtube.com/watch?v=YZe8xICpIDM>

27. Eesti looduse mõtestamises toimus 30 aastat tagasi suur muutus: Edgar Valter sai 1994. aastal «Pokuraamatu» eest kultuurkapitali lastekirjanduse aastapremia. Pokud on märjal ajal ainsad, millele astudes heinamaariba või jõeäär läbida; kuival ajal on nad ehk lihtsalt jalus, segavad kiiret astumist – tavalised ja paljudele seni ilmselt peaaegu märkamatud subjektid olid äkki endale näo ja iseloomu saanud ning astusid üles lasteraamatu tegelastena. Pokud (*Carex*) on tegelikult kõrreliselaadsete seltsi kuuluva lõikheinaliste sugukonna liigirikkaim perekond- Eestis kasvab neid 77 liiki. Mis on pokude loodusteaduslik nimi?

28. Margus Maripuu on oma töö kohta öelnud, et selles ametis peab olema geoloogide uurivat visadust, inseneri loovat mõistust, helilooja tundlikku hinge, tuletõrjuja kiiret reageerimisvõimet, graafiku peenetundelist täpsust, vanemlikku kannatlikkust, kirurgi kindlat kätt, vetelpäästja tähelepanelikkust ja tohutul hulgal mõistvat, head inimhinge. M.Maripuul ilmus 2024 aastal ka isiklikel kogemustel ja asjatundjate nõuandeil põhinev raamat, mis aitab murda tema töös ebausust ja eelarvamuste pinnalt tekkinud müüte. Mis ametimehest on jutt?

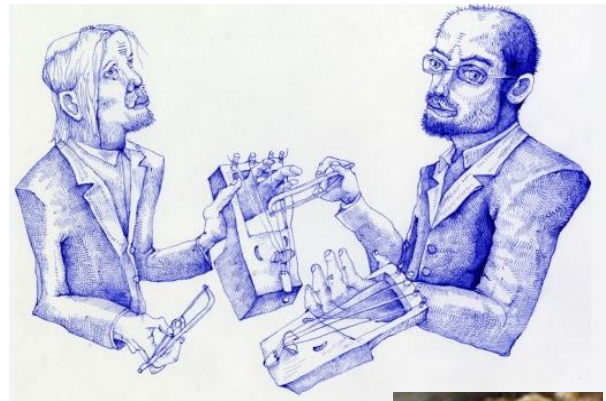
29. Eesti lastekirjanduse kullafondi kuuluv Richard Roht'i raamat „Jutte loomadest“ koosneb kolmest loost „Mäger Ürask“, „Ahnuse palk“ ja „Kodus ja metsas“. Mis nime kannab „Ahnuse palga“ peategelast 2024.aasta loom saarmas? Lõuna-eestlastel ja laskesuusatamise sõpradel on lihtne vastata.

30. Juhan Jaik'i 1924. aasta “Võrumaa jutud” kogumikus on lugu “Jõetõbras”. Peategelased on jõetõprast saarmas ja kalamees Peedu ning loo lõpp on väga morbiidne – peategelased närvivad teineteise veresooneid läbi. Kelle illustratsioon on selle loo juures?

31. Kelle joonistus? Sünniaasta 1970, lõpetas 1998. aastal EKA maalikunstkuna. Väga multifunktsionaalne mees: kujutav kunstnik, teinud seinamaale, raamatute illustraator, CD-de kujundaja, näituste korraldaja. Esineb ka nähtavas videos. Vastuseks sobib kas kodanikunimi või kunstnikunimi.

(nendest) narkootikumidest ei tea me (küll) midagi
https://www.youtube.com/watch?v=ui_u0M7_hjs

32. Kes on kalleim elav kaasaegne eesti kunstnik? Allee galerii 2023. aasta sügisoksjonil müüdi tema 1986. aastast pärit sürrealistlik maal „Pime usk“ haamrihinnaga 86 100 € (alghind 13 500 €). Vihjeks – nii (paremal) ta kujutas ennast 1979. aastal valminud ja tema kuulsaimal hüperrealistlikul maalil.

33. Rahva Raamatu 2023. aasta kauneimad raamatud valisid välja disaini- ja kirjastusprofessionaalidest koosnevad žüriid. Kokku esitati konkursile 153 raamatut, millest 37 olid lasteraamatud. Rahva Raamatu eripremia võitis silmapaistev teos „Imelik peegel“, Nimetage raamatu autor!? Vihjeks – tegemist on ühe endise Mäetaguse valla vallavanema vennapojaga, ja seetõttu 2 punkti saamiseks on vajalik kirjaniku ees- ja perekonnanimi.

34. Mis aastal oli raamatu „Eestikeelse Tartu ülikooli esimene aastasada“ autori Erki Tammiksaare sõnul oli Tartu ülikool kõige eestikeelseim? Ühed olid läinud ja teised ei olnud veel korralikult kohale jõudnud.

35. JA Eesti kutsub gümnasiste ja kutsekoolide õpilasi osalema teatava tööstuse teemalisel häkatonil, mis toimub 26. - 28. aprillil 2024. Tallinna miinisadamas. Võimsate äriideedeni aitavad jõuda JA Alumni Estonia ning üks riiklik institutsioon, mille peahoonet Tallinnas, Sakala 1/3 pildil näete. Nimetage riigipoolne osaleja!?

36. Nimetage mõlemad videos nähtavad muusikalised kooslused?! 2013. aasta versioon 2003. a. loost, salvestatud tähistamaks ühist juubelituuri. Leidub kogumikul "Puhas muld. Valitud teosed 1999-2009" (Viska Mulda Records 2009). *Kaheosalise vastuse tavapraktika: 2 õiget – 2p, 1 õige – 1p.* Kuna ühe ansambli teadmine on triviaalne, siis näete teist küsitavat ka eraldi.

Surmasõit 2009

https://www.youtube.com/watch?v=v_IVJFFD-uc

Hipodroomi kurtisaan

<https://www.youtube.com/watch?v=8DGpkqRKqoo>

37. Kes vaatab Juhan Viidingu käe alt? Pilt on tehtud tema korteris aadressil Mustamäe tee 185a-30, kus küsitav värvis standartse seksioonkapi kärtsrohelisteks, ka tapeet oli roheline, Töötuba oli aga hästi tumesinine ning magamiskusetil võttis ta, vastavalt toleaeagsele boheemlaste trendile, kohe jalad alt ära. Naine pildil on Kersti Kreismann.

38. Küsitav avas oma näituse Hiiumaal 2024. aasta märtsi lõpus. Maalil on ta seljaga ja alasti. Teised, vasakult paremale, on Elisabet Reinsalu, Epp Eespäev ja Anne Reeman. Kes on see amatöörkunstnik?

Garderoob 406 (2018)

39. Koonus küsimus **I vihje** **3 punkti**

Kes on selle Eeva Talsi laulu sõnade autor? Vahest aitavad teid tema koos vanematega tehtud beebipõlve pildid!?

Estonian Voices "Kättemaks" Live @ Kasispea
<https://www.youtube.com/watch?v=9cjuTYZBWOI>

39. Koonus küsimus **II vihje** **2 punkti**

Sündinud 1964 Viljandis. Loovkirjutamine meeldis talle juba enne keskkooli jõudmist. Tuletõrjeteemalisel kirjandivõistlusel sai koolis kolmanda, rajoonis teise ja vabariigis esimese koha. Õppis aastatel 1982–84 TRÜ-s bioloogiat ja 1985-86 Pedas näitejuhtimist. **Kes?**

39. Koonus küsimus **III vihje** **1 punkt**

Aastal 1990 lõpetas Tallinna Konservatooriumi lavakunstikateedri XIV lennu. **Kelle pulmapilt?**

40. Koonus küsimus **I vihje** **3 punkti**
Nimetage see Eesti juurtega ajalugu teinud naine?

Vanaisa Helmut Werner

Isa Howard

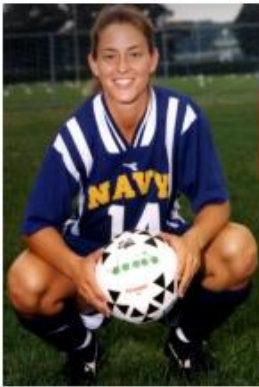
Villemi küla Hiiumaal

Mäetaguse mälu­mängu­turniiri 21.hooaja V voor

18.04.2024

40. Koonus küsimus **II vihje** **2 punkti**
Kes?

Mäetaguse mälu­mängu­turniiri 21.hooaja V voor

18.04.2024

40. Koonus küsimus **III vihje** **1 punkt**
Kes?

